

Baritonul și profesorul Nicolae Constantinescu a fost sărbătorit la împlinirea celor 80 de ani

(Costin Popa – 17 aprilie 2018)

Sâmbătă 14 aprilie, Sala George Enescu a Universității Naționale de Muzică din București a găzduit un eveniment special, prilejuit de aniversarea celor 80 de ani ai baritonului și profesorului universitar Nicolae Constantinescu, unul dintre importanții artiști ai Operei bucureștene, însemnat cadru didactic al prestigioasei instituții de învățământ care, demnă de toată lauda, a găsit de cuviință să-l onoreze printr-o sărbătorire strălucită.

În fața unei săli pline, am rostit un Laudatio merit să rememoreze clipe-reper ale carierei artistului, pornind de la primele amintiri, de acum 50 de ani, când își dădea examenul de absolvență cu pretențiosul rol Rodrigo din „Don Carlos”, o surpriză întrucât studenților ce terminau cei cinci ani de studii li se repartizau roluri de factură mai accesibilă. O primă dovadă a valorii tânărului, ce făcea parte dintr-o serie de excepție, alături de Maria Slătinaru sau Gheorghe Crăsnaru.

O voce nobilă

Luasem atunci contact cu un glas îmbrăcat în armonice sombrate, înveșmântat într-o patină nobilă, cu acute suverane și frazare fluidă. Desenul melodic verdian îi convenea de minune. Expresia artistică, ținuta scenică erau potrivite. Într-adevăr o apariție pregătită pentru contextul valoric al primei scene lirice naționale către care, evident, Nicolae Constantinescu se îndrepta, mai ales că debutul la Operă avusese loc încă din timpul studenției, cu rolul Enrico din „Lucia di Lammermoor”. Din prima clipă am decis că trebuie să-i urmăresc cariera, devenită rapid importantă, așezându-l într-un loc de frunte al Teatrului de Operă și... Baritoni, cum era supranumită în acele vremuri scena lirică de pe Splai. Examenul de absolvență a însemnat și angajarea imediată ca solist al Operei Naționale.

Nicolae Constantinescu a absolvit Conservatorul „Ciprian Porumbescu” din București, secția canto – unde l-a avut ca profesor pe legendarul Petre Ștefănescu-Goangă – și clasa de operă condusă de Anghel Ionescu Arbore. În paralel, s-a bucurat și de sfaturile măștrilor Victoria Costescu-Duca și Șerban Tassian. S-a numărat printre ultimii discipoli ai lui Petre Ștefănescu-Goangă, fiind – așa cum afirma ilustrul bariton și profesor – unul dintre preferații săi. În 2002, la comemorarea a 100 de ani de la nașterea lui Petre Ștefănescu-Goangă, Nicolae Constantinescu, în postura de profesor universitar la Universitatea Națională de Muzică și studenții clasei sale de canto au organizat un recital omagial. O pildă rară, de profundă recunoștință pentru un renumit cântăreț și îndrumător, venită din partea fostului său student.

Așadar, Universitatea Națională de Muzică din București a celebrat împlinirea a 80 de ani de viață ai baritonului și profesorului Nicolae Constantinescu și totodată a 50 de ani de la debutul său. Dar acum 10 ani, în amintirea prezențelor sale în rolul Sharpless, Opera Națională București i-a dedicat un spectacol special cu „Madame Butterfly” și publicul, care a umplut până la refuz sala teatrului, a reascultat la difuzoare pentru câteva momente, o pagină definitorie pentru cariera și arta sa, secvența morții lui Posa din „Don Carlos”.

Roluri, roluri...

Rodrigo de Posa a fost personajul preferat al baritonului Nicolae Constantinescu. Debutul în rol a venit la o înlocuire a titularului din seara respectivă. Totul s-a petrecut foarte rapid, n-a avut vreme decât să

aranjeze tempourile cu dirijorul Paul Popescu. Nivelul de măiestrie la care ajunsese în conturarea dificilului personaj verdian a fost foarte înalt. La un alt spectacol, după tabloul morții lui Posa, a ieșit la aplauze împreună cu interpretul rolului titular, Ludovic Spiess. Celebrul tenor, coleg minunat, a reintrat imediat în spatele cortinei lăsându-l pe Nicolae Constantinescu să ia singur crema aplauzelor.

Așadar, rolurile din „Lucia di Lammermoor” și „Don Carlos” fuseseră startul pentru înfățișarea către publicul bucureștean și din țară a altor 23 de personaje importante, într-o diversitate stilistică de invidiat, pe care Nicolae Constantinescu a abordat-o de la nivelul său de solidă cultură, studiu și pregătire serioasă, amănunțită. Spicuiesc aici: Germont, Escamillo, Silvio, Alfio, Valentin, Guglielmo din „Così fan tutte”, Conte Almaviva din „Nunta lui Figaro”, Lescaut din „Manon” de Massenet, Biterolf din „Tannhäuser”, Heraldul din „Lohengrin”, Conte Robinson din „Căsătoria secretă” ș.a. Nu a neglijat creația națională și a propus interpretări puternice pentru personaje ca Bălcescu din opera omonimă, Tezeu din „Œdipe”, Laertes din „Hamlet”, Gheorghe din „Năpasta”.... Toate rolurile de care baritonul s-a apropiat au fost abordate cu înalt profesionalism, cu atitudine scenică prestantă, susținută de o vocalitate generoasă care servea ideal plierea stilistică de care aminteam.

Peste graniță, Nicolae Constantinescu a cântat în Germania, Polonia, Ungaria, Suedia, Bulgaria, Cehia, Slovacia.

Mari cântăreți români și străini i-au fost parteneri. Tot absolut aleator, îi numesc pe Giuseppe di Stefano, Ludovic Spiess, Elena Cernei, Mady Mesplé, Viorica Cortez, Ileana Cotrubaș, Marina Krilovici, Eugenia Moldoveanu, Cornel Stavru, Nicolae Herlea, Maria Slătinaru-Nistor etc. Referitor la interpretarea lui Marcello din „Boema”, baritonul își amintește deseori de cvartetul formidabil pe care îl alcătua împreună cu Ludovic Spiess, Eugenia Moldoveanu, Magda Ianculescu, nume de legendă ale Operei bucureștene.

Dar nu numai scena de teatru liric a fost locul în care Nicolae Constantinescu și-a construit cariera. Podiumul de concert l-a avut oaspete pentru frecvente apariții pe afișe care anunțau opere și oratorii baroce și clasice. A abordat cu dedicație lumea liedului, din care au rămas înregistrate în fonoteca Radiodifuziunii bijuterii de Hugo Wolf, Beethoven, Ceaikovski, Musorgski, Schumann, Paul Constantinescu, Jora, Felicia Donceanu, Bretan și alții.

Iată coordonatele unei exemplare cariere pe care ne-o menținem permanent în memorie. În timp, răsplata a venit prin aplauzele publicului, prin aprecierile elogioase ale noastre, criticilor.

Baritonul a refuzat inactivitatea și, după pensionarea în plină activitate artistică, în 1991, a îndrumat în secretele artei cântului, prin catedra de canto a Universității Naționale de Muzică din București, tinere talente, mulți dintre absolvenții cursurilor sale afirmându-se astăzi pe scenele din țară și străinătate.

Da, Nicolae Constantinescu are cu ce se mândri grație propriei cariere, discipolilor, familiei.

Cine stă de vorbă cu Nicolae Constantinescu îl descoperă ca „raisonneur” de adâncă simțire, veritabil psiholog, logic, profund și dăruit, prieten de nădejde, sfătuitor la greu.

În 27 martie, ziua împlinirii celor 80 de ani, Nicolae Constantinescu a primit peste 900 de mesaje electronice și telefoane de felicitări, precum și peste 1500 de like-uri la simpla postare a fiului, Marius Constantinescu, „Tata, azi, 80”. Dovezi de dragoste, aleasă prietenie și mare prețuire.

Seara aniversară

Un destin împlinit pentru omagierea căruia ne-am aflat în sală, cu bucurie și veche admirație.

Mărturie pentru dăruirea cu care a fost înconjurat cel sărbătorit a stat afișul, care i-a reunit pe soprana Irina Lordăchescu, invitată de onoare, basul Dan Paul Dumitrescu, sosit special de la Viena unde, de peste 20 de ani este solist al Operei de Stat, tenorul Bogdan Mihai, ca și baritonul Marius Nine, membru al Corului „Preludiu”, ultimii trei, foști studenți ai maestrului. Nu-l uit pe pianistul concertist Ștefan Doniga, acompaniator și solist, tot invitat de onoare.

Publicul a aplaudat un program atractiv și coerent alcătuit, prezentat de însuși Marius Constantinescu, jurnalist și scriitor, o selecție care a îmbinat secvențele de operă cu piesele vocale românești și internaționale, cu cântonetele, cărora li s-au adăugat intervențiile de piano solo.

Cu măiestria-i recunoscută, Irina Lordăchescu a interpretat cu subtilitate și autentic accent iberic două piese de Obradors, cu patină italiană aria din opera „La Wally” de Catalani și cu adâncă emoție duetul din ultimul act al „Traviatei” verdiene, alături de Bogdan Mihai. A adus pulsația valsării vieneze în duetul „Lippen schweigen” din opereta „Văduva veselă” de Lehár, în compania lui Marius Nine.

Glasul covârșitor al lui Dan Paul Dumitrescu a înfățișat o latură mai puțin cunoscută a artistului, aceea a lecturii cu umor desăvârșit a unor pagini de largă adresare. Mă refer la prima arie a lui Osmin din „Răpirea din serai” de Mozart, la aria lui Sf. Petru din „Luna” de Orff și piesa „Șapte babe” de Ion Runcu. Calitatea vocală de „basso profundo” a impresionat în aria lui Fiesco din „Simon Boccanegra” de Verdi.

În afara duetului verdian, belcantist renumit, Bogdan Mihai a expus o frazare de mare frumusețe în „T'amo ancora” de Tosti, confirmată și de linia melodică din „De n-ar fi fost” de Mauriciu Vescan.

Foarte puțin prezent pe podiumuri, Marius Nine a dovedit că poate să desfășoare o activitate de bună anvergură. Are un glas plăcut timbrat, omogen și afișează nuanțe în „mezzavoce” doveditoare a unei tehnici solide, dobândite din studiul cu maestrul său, Nicolae Constantinescu. A cântat „Vaga Luna” de Bellini, o arie din „Zaza” de Leoncavallo, „Ideale” de Tosti și duetul în compania Irinei Lordăchescu.

Cu tehnică exemplară, Ștefan Doniga a interpretat „Preludiu la Mica suită” și „Nocturna pe o temă modovenească” de Lipatti, precum și două Mazurci de Serghei Bortkiewicz, compozitor pe care îl promovează cu caracter de unicitate în lume.

Nicolae Constantinescu
la sărbătorire

Nicolae și Marius
Constantinescu

Ștefan Doniga,
Bogdan Mihai

Irina Iordăchescu,
Marius Nine

Luminița și Nicolae
Constantinescu,
Irina Iordăchescu,
Ștefan Doniga,
Bogdan Mihai,
Dan Paul Dumitrescu,
Marius Nine

Dan Paul Dumitrescu

Irina Iordăchescu

Nicolae Constantinescu în rolul
Marcello (BOEMA)

Nicolae Constantinescu și
Elena Simionescu
(BĂLCESCU)

Nicolae Constantinescu
și
Maria Slătinaru-Nistor
(DON CARLOS)

Nicolae Constantinescu
în rolul
Escamillo (CARMEN)

Nicolae Constantinescu
în rolul
Enrico (LUCIA DI
LAMMERMOOR)

Desigur că, invitat pe scenă, cel sărbătorit a primit cu nesfârșită emoție tradiționala cântare „Mulți Ani trăiască!” din partea soliștilor, a soției sale, foarte cunoscuta și prețuita realizatoare TV și Radio Luminița Constantinescu, a publicului, împlinind o sărbătorire însuflețitoare.

Așadar, La Mulți Ani, maestre Nicolae Constantinescu!

